

สธ. สก

สำนักงานบริษัทบตร กระทรวงศึกษาธิการ

ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนมกราคม ๒๕๕๙

www.moe.go.th/websm

การส่งเสริมของรัฐเพื่อให้มหาวิทยาลัยพัฒนา สู่มหาวิทยาลัยในกำกับอย่างมีคุณภาพ

นายวิจิตร ศรีสอ้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
บรรยายพิเศษ เรื่อง “การส่งเสริมของรัฐเพื่อให้มหาวิทยาลัยพัฒนา
สู่มหาวิทยาลัยในกำกับอย่างมีคุณภาพ” เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน
๒๕๕๙ ที่วิทยาลัยนวัตกรรมอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์พัทยา จ.ชลบุรี

รมว.ศธ. กล่าวว่า มีความภาคภูมิใจและมีความผูกพันที่ได้มี
โอกาสผลักดันเรื่องมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ขณะนี้มีมหาวิทยาลัย
ในกำกับเกิดขึ้นรวมทั้งสิ้น ๖ แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยลักษณ์ มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัย และ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยจะเร่งผลักดันให้ร่าง
พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ให้มีผลบังคับใช้ภายใน ๐ ปี

รมว.ศธ. กล่าวถึงประเด็นการส่งเสริมของรัฐ เพื่อพัฒนาสู่มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐอย่างมีคุณภาพ ดังนี้
การส่งเสริมด้านกฎหมาย ที่รัฐได้กำหนดเป็นสัญญาประชามไว้ให้ เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ ได้กำหนด
ไว้ชัดเจนถึงสถานภาพของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่กำหนดให้เป็นนิติบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยงานส่วนราชการของรัฐหรือไม่ใช่ก็ได้
แต่ไม่ว่าจะด้วยรูปแบบใด บทบัญญัติได้กำหนดให้สถาบันศึกษาจัดโดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เป็นของตนเอง
ให้มีความคล่องตัว มีเสรีภาพ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลเบ็ดเสร็จสิ้นสุดภายใต้สภามหาวิทยาลัยของตนเอง

ในขณะที่รัฐบาลมีกรอบระยะเวลาการทำงาน ๐ ปี ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ ๖ ด้าน หนึ่งในนั้นคือประเด็น
การกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา โดยใช้หลัก School-based Management ที่เป็นโจทย์หลัก และถือเป็นกุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จของ
การปฏิรูปการศึกษา

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงสถาบัน

อุดมศึกษาของรัฐให้เป็นสถาบันอุดมศึกษา ในกำกับของรัฐ จึงเป็นนโยบายที่ชัดเจนของ รัฐบาลชุดนี้ และเมื่อพิจารณาผลบวกของ รัฐบาลชุดนี้ ที่มีเพียงสภานิตบัญญัติแห่งชาติ จึงได้หารือกับ ครม.ว่า จะนำเรื่องนี้เป็น มาตรการพิเศษที่จะผ่าน ครม. เพื่อเข้าสู่การ พิจารณาของสภานิตบัญญัติแห่งชาติ โดย ไม่ต้องส่งไปคณะกรรมการกฤษฎีกาอีก ซึ่ง

ครม.และนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบและสนับสนุนว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ชาวมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ต้องการ โดยในการประชุม ครม. วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ได้พิจารณาการออกอحكامระบบของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ และมหาวิทยาลัยหกชั้นก่อน และจะเร่งให้กฎหมายของมหาวิทยาลัยที่จะออกอحكامระบบที่เหลือให้เสร็จสิ้นภายใน ๑ ปี

สำหรับขั้นตอนการพิจารณาของสภานิตบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) นั้น เมื่อมีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อ พิจารณาร่าง พ.ร.บ. แล้ว จะขอให้บุคคลของมหาวิทยาลัย คณะที่ปรึกษากฎหมายของ ศธ. และคณะกรรมการกฤษฎีกاهเข้าร่วม เป็นกรรมการด้วย ๕ คน ทั้งนี้ รมว.ศธ.จะเข้าร่วมเป็นกรรมการเพื่อนำร่องในการพิจารณากฎหมายที่ออกอحكัมระบบ ฉบับแรกๆ เช่น ร่าง พ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม การเสนอร่างกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยจะใช้ วิธีเสนอไปก่อน โดยไม่รอให้ส่งไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้พิจารณาโดยเร็ว

การส่งเสริมด้านงบประมาณ รัฐจะจัดสรรงบประมาณให้มหาวิทยาลัยในกำกับเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป เพื่อให้ เงินอุดหนุนเป็นรายได้นำไปใช้จ่ายได้ตามระเบียบของสภามหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร และพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศได้อย่างเพียงพอ และเมื่ออحكัมระบบมาแล้ว ไม่ต้องห่วงเรื่องความโปร่งใส เพราะยังมีระบบที่ สามารถตรวจสอบได้

ส่วนประเด็นที่เกรงว่าเมื่อมหาวิทยาลัยออกอحكัมระบบไปแล้วจะต้องหาเงินมากขึ้น อาจจะขึ้นค่าเทอมนั้น รมว.ศธ. กล่าวว่า มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีที่ออกอحكัมระบบมาแล้ว ๑ ปี ยังไม่เคยขึ้นค่าเทอมเลย เพราะนอกจากจะได้รับเงิน อุดหนุนของรัฐแล้ว ยังสามารถระดมหาเงินเองได้ง่ายขึ้น ทำให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยเกิดความคล่องตัวมากขึ้น

การส่งเสริมด้านการพัฒนา ส่วนที่สำคัญอย่างมาก คือ ต้องพัฒนาระบบงานขึ้นมารองรับการเป็น มหาวิทยาลัยในกำกับอย่างมีประสิทธิภาพ ๔ ด้านคือ จัดระบบองค์กรการบริหารงานภายในให้เหมาะสม จัด ระบบความสัมพันธ์ภายนอกหรือระหว่างมหาวิทยาลัย กับรัฐบาล จัดระบบบริหารงานบุคคล รวมทั้งจัดระบบ การเงินและงบประมาณ เพราะต้องไปอำนาจการอนุมัติ งบประมาณของมหาวิทยาลัยเมื่ออحكัมระบบแล้ว จะสิ้นสุดที่สภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง

รมว.ศธ. กล่าวด้วยว่า มหาวิทยาลัยเมื่อมีการอุปโภคในระบบแล้ว แต่ละแห่งต้องจัดให้เหมาะสมแตกต่างกันไป มีการใช้ภูมิปัญญา ความเป็นอัตลักษณ์ โดยไม่ลอกเลียนแบบกัน สิ่งหนึ่งที่จะฝากไว้คือ ต้องสร้างความเข้มแข็ง ทบทวนองค์ประกอบ และบทบาทของสภามหาวิทยาลัย ไม่ให้ไปล่วงลูกหรือแทรกแซงมหาวิทยาลัย

รมว.ศธ. ปาฐกถาพิเศษในการประชุมอธิการบดีจากทั่วโลก

นายวิจตร ศรีสัจาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ กล่าวปาฐกถาพิเศษเรื่อง “มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ” ใน การประชุมอธิการบดีจากทั่วโลก เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๘ ณ โรงแรมสวนป่า แอนด์ สปา อ.สะเมิง จ.เชียงใหม่

รมว.ศธ. กล่าวว่า ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้คนไม่สามารถจำกัดตัวเองและความรู้ให้อยู่แค่ภายในท้องถิ่น หรือภายในชาติของตนเอง แต่เราต้องมีความร่วมมือกับประเทศอื่นๆ และวัฒนธรรมที่หลากหลาย สำหรับการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น เราต้องให้ความสนใจกับบทบาทภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันทางสังคมที่รับผิดชอบในการสร้างความรู้เพยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้กับมนุษยชาติและสังคม

ในขณะเดียวกัน ก็ปกป้องคุณภาพให้อยู่ในหลักการแห่งอิสราภาพ ยุติธรรมและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ มหาวิทยาลัยต้องตอบสนองและปรับตัวให้เข้ากับความต้องการของโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ ๒ ประการคือ ความมีอิสราภาพทางด้านวิชาการ และการเป็นสถาบันที่อยู่ในกำกับของรัฐ สำหรับมุ่งมองของไทยเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐมี ๒ ด้านคือในหลักทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

ปัจจัยสำคัญของมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ คือ ธรรมาภิบาล การมีผู้นำที่เข้มแข็งและมีทักษะในการจัดการซึ่งจะนำไปสู่การดำเนินการที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมจากผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ในกระบวนการตัดสินใจต้องได้รับการประกัน โดยเริ่มจากโครงสร้างขององค์กร ที่มีคณะกรรมการ หรือสภามหาวิทยาลัยและผู้แทนจากทุกฝ่าย

การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หมายถึง การที่สภามหาวิทยาลัยรับผิดชอบงานแบบเบ็ดเสร็จในตัว เพื่อให้มีการพัฒนาสถาบัน และให้เกิดความสมดุลของผู้มีส่วนร่วมทั้งหลาย วิสัยทัศน์ของผู้นำที่เป็นสิ่งจำเป็น คือการบดีมมหาวิทยาลัย ต้องเร่งให้มีการสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย นักศึกษา และผู้มีส่วนร่วม ให้เข้าใจนโยบายยุทธศาสตร์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ให้การสนับสนุน สร้างความมั่นใจให้แก่สภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับมหาวิทยาลัยมากขึ้น นอกจากนี้ กลไกการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้เห็นถึงการพัฒนาอย่างมีอาชีพในทุกระดับ

แนวคิดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ที่กำลังดำเนินการในประเทศไทยขณะนี้ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ แต่อยู่ในกำกับของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัว แต่มีได้หมายถึง การมีอิสระโดยทันทีในเรื่องการเงินและการบริหารจัดการ

สิ่งที่เราคาดหวังคือ การมีส่วนร่วมของทุกคน มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ เป็นพื้นฐานสำคัญของอุดมศึกษา เป็นพันธกิจที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้มีการพัฒนาชุมชนประเทศและโลก ในส่วนที่เกี่ยวกับบุคลากร เมื่อมีการเปลี่ยนเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ บุคลากรสามารถเลือกสถานภาพได้ และยังคงมีสิทธิประโยชน์อื่นๆ ตามที่รัฐกำหนด

เราต้องทำให้ประชาชนเข้าใจว่าทำไม่เจ็บเป็นต้องเปลี่ยนแปลง และจะทำอย่างไรให้สำเร็จ สิ่งสำคัญยิ่งกว่านั้นคือ สิ่งที่สถาบันและตัวบุคคลได้รับจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งในด้านอาชีพและตัวบุคคล ปัจจัยเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องคือภาวะผู้นำต่อเนื่อง และความสมดุลแห่งอำนาจที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยต้องเสริมสร้างความมั่นใจแก่สถาบันในระยะเปลี่ยนผ่านหรือการเกิดผลกระทบที่ไม่คาดคิดจากปัจจัยภายนอกและภายใน ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำมหาวิทยาลัยที่จะสร้างความน่าเชื่อถือในสถานะของระบบมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ

ปัจจุบัน ประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ๖ แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้รับเงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐ โดยมีอำนาจเต็มในการบริหารด้านการเงิน งบประมาณ ด้านวิชาการ งานวิจัย และบุคลากร สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์แห่งความเป็นเลิศ

ร่างกฎหมาย ๒๐ ฉบับ ที่จะนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อผลักดันให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และมีผลบังคับใช้ใน ๑ ปี กฎหมายเหล่านี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยเกิดความท้าทายในการคิด วางแผน และเลือกทำในสิ่งที่ดีที่สุด ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทั้งยังทำให้เราก้าวไปสู่สังคมฐานความรู้/สังคมฐานเศรษฐกิจ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและช่วยเหลือตนเองได้

รมว.ศธ. กล่าวสรุปว่า มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐจะทำให้การเรียนรู้มีความก้าวหน้าขึ้น ส่งเสริมให้มีการสร้างความรู้ นวัตกรรมใหม่ๆ มีการวิจัย พัฒนาศักยภาพของบุคลากรและสถาบัน เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของสังคม มหาวิทยาลัย

ของไทยสามารถก้าวสู่ระดับโลกได้ สถาบันมหาวิทยาลัยและประชาคมมหาวิทยาลัยต้องทำให้มีศักยภาพเพื่อให้ความท้าทายนี้ประสบผลสำเร็จ การมีเป้าหมายร่วมกันจะทำให้มหาวิทยาลัยค่านึงถึงพันธกิจมากขึ้น สามารถจัดการกับทรัพยากรได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งมีความคล่องตัวในด้านวิชาการ และการจัดการด้านการเงิน

กร:แสงข่าวคัดค้านการอุกหนกร:แบบของมหาวิทยาลัย

นายวิจิตร ศรีส้าน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เปิดเผยถึงกระแสข่าวคัดค้านการอุกหนกรของมหาวิทยาลัยจากกลุ่มนิสิต นักศึกษาหลายสถาบัน เมื่อเร็วๆนี้

รมว.ศธ. กล่าวว่า การพัฒนามหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หรือที่เรียกว่า มหาวิทยาลัยอิสระ ได้ยึดหลักความเป็นอิสระ และเสรีภาพทางวิชาการ ประเทศไทยมีนโยบายชัดเจนที่จะสนับสนุนให้มหาวิทยาลัยของรัฐที่เป็นส่วนราชการ พัฒนาไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ยังเป็นของรัฐ แต่มีความเป็นอิสระ มีเสรีภาพทางวิชาการมากขึ้น โดยรัฐยังคงสนับสนุนอยู่ มหาวิทยาลัยฯ แห่งนี้ได้ออกนอกรอบไปแล้ว ซึ่งก็ดำเนินงานไปได้ด้วยดี จึงทำให้มหาวิทยาลัยของรัฐที่เหลือประมาณ ๒๐ แห่ง สนใจที่จะพัฒนาไปสู่สถานภาพนี้ด้วย เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้อนุมัติรับหลักการร่าง พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ฉบับ ได้แก่ ร่าง พ.ร.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ถือว่าเป็นการอุกหนกรโดยความสมควรใจของแต่ละแห่ง และผู้รับผิดชอบเรื่องนี้คือ สภามหาวิทยาลัย เพราะเรื่องต้องผ่านสภามหาวิทยาลัย เมื่อมหาวิทยาลัยได้ยังมีบุคลากรที่มีความเห็นแตกต่างกันเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยที่ต้องทำความเข้าใจ

ในส่วนของฝ่ายนิติบัญญัติ เมื่อรับหลักการร่าง พ.ร.บ. แล้ว ก็ต้องดำเนินไปสู่การประชุมต่อไป ซึ่งก็ได้มีการตั้งอาจารย์บางคนในกลุ่มที่คัดค้านเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย เมื่อมีช่องทางนี้แล้ว ก็ให้ใช้ช่องทางของนิติบัญญัติในการร่วมกันพิจารณาและเสนอแนะ เพื่อให้ได้กฎหมายที่ดีที่สุด

รมว.ศธ. เชื่อมั่นว่า กระแสคัดค้านจะไม่ขยายวงกว้าง เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีพัฒนาการที่แตกต่างกัน บางแห่งนักศึกษาสนใจในบางเรื่อง ที่ผ่านมาหลายแห่งได้มีการทำความเข้าใจแล้ว ก็ไม่มีเสียงคัดค้าน เมื่อเป็นเช่นนี้จึงต้องเคราะห์ให้เป็นการตัดสินใจของแต่ละแห่ง หากยังมีปัญหาและอยากรทำความเข้าใจต่อไป ก็มีสิทธิ์จะไม่เสนอหรือหากเสนอแล้ว จะขออนุญาต ถือเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องแล้ว การแสดงความคิดเห็นใดๆ เป็นเรื่องดี ทำให้รับฟังกัน การรับฟัง จะทำให้ได้กฎหมายที่ดี ตามที่มีข้อห่วงใยและความกังวลจากหลายฝ่าย

จากการที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับหลักการแล้ว ก็เท่ากับว่าสภาก็ได้ปฏิบัติไปโดยหลักการและเหตุผล รวมทั้งยินดีรับฟัง จึงควรให้เป็นเรื่องของสถาบันนิติบัญญัติ ซึ่งก็ได้เปิดทางให้ฝ่ายที่คัดค้านไปร่วมเป็นกรรมการด้วยแล้วน่าจะเป็นผลดี

รมว.ศธ. กล่าวถึงการเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จะทำให้มหาวิทยาลัยมีความเป็นอิสระ คล่องตัว สามารถสร้างความเป็นเลิศได้ง่ายขึ้น เร็วขึ้น สามารถสร้างหออาจารย์ที่มีคุณวุฒิสูง มีการจัดระบบตอบสนองความต้องการ โดยไม่เอาภูมิปัญญาของราชภัฏมัดตัวเองจนเกินไป

สำหรับประเด็นค่าเล่าเรียนนั้น รมว.ศธ. กล่าวว่า มหาวิทยาลัยต่างๆได้กำหนดกันเองอยู่แล้ว ไม่ว่าเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐหรือไม่ ซึ่งไม่มีอธิการบดีคนใดยกขึ้นค่าเล่าเรียนให้นักศึกษาเดือดร้อน นอกจากนี้ยังมีกองทุนกู้ยืมให้นักศึกษา ยืมเรียนอีกด้วย

บลลังก์ โรhit เสธีร
นงค์ลินี โมสิกะ^๑
สรุป/รายงาน

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

นายดำรง ลิมาภิรักษ์ หัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

ผู้จัดทำ

บลลังก์ โรทิตเสถียร วงศ์คลินี โมสิกะ

บรรณาธิการ

วงศ์คลินี โมสิกะ

สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ เจ้าของ

โทร. ๐๒-๒๔๑-๗๔๕๙, ๐๒-๒๔๐-๐๗๗๘ โทรสาร ๐๒-๒๔๐-๐๓๗๘